

อ ำ นั ส ง ส์

ต้อ น รั บ ป ฏี สั น ถ า ร

บุคคลผู้เคารพในพระบรมศาสดา เคารพในพระธรรม

มีความเคารพอย่างแรงกล้าในพระสงฆ์

เคารพในความไม่ประมาท เคารพในปฏิสันถาร

ยอมเป็นผู้ไม่ควรเพื่อความเลื่อม ย่อมเป็นผู้อยู่ใกล้นิพพาน

อานิสงส์ต้อนรับปฏิสันถาร

๓๘๕

พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ เป็นรัตนะอันประเสริฐ เลิศกว่ารัตนะใดๆ ในโลก เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคน เป็นตัวตนที่แท้จริงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้ได้เข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย ย่อมได้ชื่อว่า เข้าถึงความสุขที่สมบูรณ์ และมีความปลอดภัยในชีวิต ความสุขและความบริสุทธิ์ทั้งมวล ล้วนรวมอยู่ในธรรมกาย ซึ่งเป็นพุทธรัตนะ รวมอยู่ในธรรมรัตนะ ซึ่งเป็นดวงธรรมที่สุกใสสว่างซ่อนอยู่ในกลางพุทธรัตนะ และรวมอยู่ในธรรมกายที่ละเอียด ซึ่งเป็นสังฆรัตนะ รัตนะทั้งสามนี้คือแก่นแท้ของชีวิต เป็นชีวิตในระดับลึกที่อยู่ภายในตัวของเรา ที่ทุกคนมีสิทธิ์จะเข้าถึงได้ เมื่อฝึกใจให้หยุดนิ่ง ถ้าทำใจหยุดได้เมื่อไร ก็ย่อมเข้าถึงได้เมื่อนั้น หากเข้าถึงแล้วชีวิตก็จะมีความสุขสมปรารถนาทุกอย่าง

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อปริหานิยสูตร ว่า

“บุคคลผู้เคารพในพระบรมศาสดา เคารพในพระธรรม มีความเคารพอย่างแรงกล้าในพระสงฆ์ เคารพในความไม่ประมาท เคารพในปฏิสันถาร ย่อมเป็นผู้ไม่ควรเพื่อความเสื่อม ย่อมเป็นผู้อยู่ใกล้นิพพาน”

ความเคารพ เป็นคุณธรรมที่สำคัญของบัณฑิตนักปราชญ์

อานิสงส์ต้อนรับปฏิสันถาร

๓๘๖

ทั้งหลาย เมื่อเราจะใช้ประโยชน์จากสิ่งใด เราจะต้องรู้ถึงคุณค่าของสิ่งนั้นก่อน ฉันทิ บุคคลผู้ปรารถนาจะรับสิ่งที่ดีมีคุณค่าจากบุคคลอื่น จำเป็นต้องมีความเคารพต่อบุคคลนั้น ฉันทิ ความเคารพคือความตระหนักซาบซึ้ง รู้ถึงคุณความดีของบุคคลอื่น ยอมรับนับถือความดีของเขา แล้วแสดงความนับถือต่อผู้นั้น ด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตนทั้งต่อหน้าและลับหลัง ความเคารพเป็นทางมาแห่งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต สิ่งที่เราควรเคารพอย่างสูงสุดคือพระรัตนตรัย ซึ่งจะส่งผลให้เราได้สมบัติอันยิ่งใหญ่ คือนิพพานสมบัติได้โดยง่าย แม้ความเคารพในการปฏิสันถารก็มีอานิสงส์มาก ดังเรื่องต่อไปนี้

*ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นพระราชาในเมืองพาราณสี พระองค์ได้เสด็จไปปราบชายแดนที่กำลังกำเริบให้สงบ แต่ทรงพ่ายแพ้ในการรบครั้งนั้น จึงทรงม้าเสด็จหนีไปถึงปัจฉิมคตคามหมู่บ้านหนึ่ง พวกชาวบ้านเห็นเข้าก็กลัว พากันวิ่งหนีเข้าบ้านกันหมด เหลือเพียงชายคนหนึ่งต้อนรับพระองค์ด้วยมิตรไมตรีพลาถามว่า “ข้าพเจ้าได้ยินข่าวว่า พระราชาเสด็จไปปัจฉิมคตชนบท ท่านเป็นใคร เป็นราชบุรุษหรือจากรบุรุษ”

อานิสงส์ต้อนรับปฏิสันถาร

๓๘๓

พระราชอาตรัสว่า “สหาย เราเป็นราชบุรุษ”

“ถ้าอย่างนั้นท่านจงตามข้าพเจ้ามา” เขาได้พาพระราชอาไปบ้านของตน ให้นั่งบนตั่ง แล้วพูดกับภรรยาว่า “นางผู้เจริญ เธอจงมาล้างเท้าของสหายเรา” จากนั้นได้เตรียมอาหารตามสมควรแก่กำลังของตน แล้วปลูลาดที่นอนให้ พลางพูดว่า “ท่านคงเหน็ดเหนื่อยพักผ่อนก่อนเถิด” ส่วนเจ้าของบ้านได้ไปถอดเกราะของม้าออก ให้มันดื่มน้ำกินหญ้า แล้วเอาน้ำมันทาหลังให้ เขาปฏิบัติเช่นนี้ต่อพระราชอา ๓-๔ วัน พระราชาก็ขอลากลับ ก่อนเสด็จกลับจึงตรัสว่า “สหาย เราชื่อ มหาอัสสาโรหะ บ้านของเราอยู่กลางเมือง ถ้าท่านเข้าเมืองเมื่อใด จงแวะมาเยี่ยมเราด้วย โดยไปที่ประตูด้านทิศใต้ถามนายประตูว่า คนชื่อมหาอัสสาโรหะ อยู่ไหน ให้เขาพาไปบ้านของเรา” แล้วเสด็จกลับพระราชวัง

ฝ่ายทหารที่ออกตามหาพระราชอา เมื่อไม่พบพระราชอา จึงตั้งค่ายรออนอกเมือง ครั้นเห็นพระราชอาเสด็จกลับมา ต่างพากันรับเสด็จพระองค์ด้วยความดีใจ ก่อนที่พระองค์จะเสด็จเข้าเมือง มีรับสั่งให้นายประตูมาเฝ้าแล้วตรัสว่า “ถ้ามีชาวบ้าน บังจันตคามประสงค์จะมาพบเรา และถามหาคนชื่อมหาอัสสาโรหะ เธอพึงมีไมตรีจิตต่อเขา แล้วรับพามาหาเรา” ครั้นตรัสสั่งแล้วพระองค์ก็เสด็จกลับพระราชวัง

หนังสือต้อนรับปฏิสันถาร

๓๘๘

กาลเวลาผ่านไป พระราชาทรงระลึกถึงคุณของบุรุษ
ชนบท ครั้นจะรับสั่งให้เขามาเข้าเฝ้า ก็เกรงเขาจะรู้ว่า เป็น
พระราชา จึงให้เพิ่มการเก็บภาษีในหมู่บ้านที่เขาอยู่ เขาก็ยัง
ไม่มาเข้าเฝ้า พระองค์ทรงให้เพิ่มภาษีขึ้นอีก เป็นครั้งที่สอง
และครั้งที่สาม เขาก็ยังคงไม่มาเข้าเฝ้า จนกระทั่งคนในหมู่บ้าน
พากันเดือดร้อน ชาวบ้านจึงประชุมแล้วพูดกับบุรุษนั้นว่า “นับ
ตั้งแต่นายมหาอัสนาโรหะมา พวกเราต่างได้รับความเดือดร้อน
ท่าน จงไปบอกนายมหาอัสนาโรหะสหายของท่าน ให้ช่วย
ปลดเปลื้องภาษีของพวกเราด้วยเถิด” เขาตอบว่า “ดีละ
ถ้าอย่างนั้นเราจะช่วย แต่ว่าเราไม่อาจไปมือเปล่าได้”

ชาวบ้านจึงจัดเตรียมบรรณาการให้เขาถือไปพร้อมขนม
ที่ทอดในบ้านของเขาเอง เมื่อเข้าเมืองแล้ว เขาเดินไปทางประตู
ด้านทิศใต้ ถาถามนายประตูว่า บ้านของนายมหาอัสนาโรหะ
อยู่ไหน นายประตูจึงพาเขาเข้าวังเพื่อเข้าเฝ้าพระราชาตาม
รับสั่งของพระองค์

พระราชาทรงสดับก็ดีพระทัย เสด็จลุกขึ้นจากพระอาสน์
ตรัสว่า “ให้สหายของเราเข้ามาเถิด” แล้วมีพระราชปฏิสันถาร
ทักทายสหายผู้เป็นที่รักว่า “ภรรยาของสหายและพวกเด็กๆ ของ
เราสบายดีหรือไม่” แล้วทรงจับมือพาเข้าไปในห้องพระโรง ให้นั่ง
บนอาสน์ของพระราชาภายใต้เศวตฉัตร รับสั่งให้เรียกพระอัคร-

อานิสงส์ต้อนรับปฏิสันถาร

๓๘๕

มเหสีมาแล้วตรัสว่า “พระนางผู้เจริญ เธอจงล้างเท้าของสหายของเรา” พระเทวีทรงล้างเท้าแล้วทาด้วยน้ำมันหอมอย่างบรรจง

พระราชาทรงรู้ว่าสหายไม่มามือเปล่าแน่ จึงตรัสถามว่า “สหาย ของกินสำหรับพวกเรามีบ้างไหม” “มีสิ” เขาริบนำขนมออกมาจากกระเช้า พระราชาก็ตรัสกับเสนาอำมาตย์ทั้งหลายว่า “ท่านทั้งหลายมาร่วมรับประทานขนมที่สหายเรานำมากันเถอะ” แล้วพระราชทานขนมให้พระเทวี และอำมาตย์ทั้งหลาย แม้พระองค์เองก็ร่วมเสวยด้วย ชายหนุ่มได้ถวายเครื่องบรรณาการที่จัดเตรียมมา ซึ่งแม้จะเป็นบรรณาการของคนยาก แต่พระองค์ก็ไม่ทรงดูหมิ่น ทรงเปลี่ยนเครื่องทรงของกษัตริย์ เพื่อทรงนุ่งห่มผ้าธรรมดาที่เขานำมาถวาย พร้อมทั้งให้ตักลองปาวร้องไปทั่วเมือง เพื่อให้อำมาตย์ข้าราชการทั้งหลายมาประชุมกัน แล้วมีราชโองการว่า จะพระราชทานราชสมบัติกึ่งหนึ่งแก่บุรุษผู้เป็นสหายรักของพระองค์

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระราชาทั้งสองทรงร่วมเสวยร่วมดื่มด้วยกัน ความคุ้นเคยก่อตัวขึ้นอย่างแน่นแฟ้น ไม่มีผู้ใดทำให้แตกแยกได้ พระราชารับสั่งให้เรียกบุตรและภรรยาของสหายรักมา ทรงให้สร้างนิเวศน์ภายในพระนคร พระราชาทั้งสองต่างสมัครสมานครองราชสมบัติ สร้างความไม่พอใจให้เหล่าอำมาตย์มาก อำมาตย์ทั้งหลายจึงขอให้พระราชกุมารหาโอกาส

อานิสงส์ต้อนรับปฏิสันถาร

๓๕๐

ทูลถาม พระเจ้าพาราณสีตรัสตอบว่า

“ลูกเอ๋ย ครึ่งหนึ่งพ่อได้พ่ายแพ้ในการรบในปัจฉิมศตวรรษ ครึ่งนั้นพ่อหายไป ๓-๔ วัน และได้หลบหนีอยู่ในบ้านของสหาย ผู้นี้ เขาช่วยเหลือพ่อทุกอย่างจนกระทั่งปลอดภัย เมื่อเป็นเช่นนั้น พ่อจึงแบ่งราชสมบัติแก่เขา เพราะเขาคือผู้มีอุปการคุณต่อพ่อ อย่าว่าแต่ราชสมบัติเพียงแค่ครึ่งหนึ่งเลย แม้ชีวิตพ่อก็ได้ให้”

พระโพธิสัตว์ตรัสสอนต่อไปว่า “บุคคลใดให้แก่ผู้ไม่ควรให้ ไม่ให้แก่บุคคลผู้ควรให้ บุคคลนั้นเมื่อถึงคราวมีอันตราย ก็จะไม่ได้อุปการะจากใครเลย ส่วนผู้ใดให้ทานในบุคคลที่ไม่ควรให้ ไม่เพิ่มในคนที่ควรให้ ผู้นั้นถึงจะได้รับทุกข์ในคราวมีอันตราย ก็ไม่ได้สหายช่วยเหลือ แต่ผู้ใดไม่ให้ทานในคนที่ไม่ควรให้ ให้ทานเพิ่มในคนที่ควรให้ ผู้นั้นถึงจะได้รับทุกข์ในคราวมีอันตราย ย่อมได้มิตรแท้ช่วยเหลือ ความสนิทสนมกันฉันท์มิตรในชนทั้งหลาย ผู้ไม่มีอารยธรรม เป็นคนมักโอ้อวด ย่อมไร้ผล ส่วนความสนิทสนมกันฉันท์มิตรในอารยชนผู้ซื่อตรงคงที่ แม้เล็กน้อยก็ย่อมมีผลมาก”

ผู้ใดได้ทำความดีงามไว้ก่อน ผู้นั้นชื่อว่าได้ทำกิจที่ทำได้ แส่นยากในโลก ภายหลังเขาจะทำหรือไม่ทำก็ตาม ชื่อว่าเป็น บุคคลผู้ควรแก่การบูชาอย่างยิ่ง พืชที่หวานลงในนาดี ย่อมเจริญ

อานิสงส์ต้อนรับปฏิสันถาร

๓๕๑

งอกงามไพบูลย์ เหมือนความดีที่ทำไว้กับผู้มีความกตัญญู มีศีล มีความประพฤติเยี่ยงอารยชน ย่อมได้รับการตอบแทนด้วยความดีเช่นกัน

ผู้ที่มีความเคารพ คือ ตระหนักถึงคุณธรรมความดีของผู้อื่น ทั้งเคารพในการต้อนรับปฏิสันถารด้วย ย่อมเป็นทางมาแห่งโชคกลาง จะทำให้ได้สมบัติมากมาย อย่างน้อยย่อมได้เพื่อนแท้เพิ่มขึ้น ดังนั้นอย่าดูเบาในเรื่องการปฏิสันถาร เราต้องต้อนรับแขกที่มาเยือนให้ดี โดยเฉพาะเมื่อเราเปิดบ้านกัลยาณมิตรแล้ว เราต้องหมั่นดูแลต้อนรับผู้มีบุญทั้งหลาย ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มจิตใจที่เบิกบาน ต้อนรับด้วยมิตรไมตรี ผู้ที่มาปฏิบัติธรรมที่บ้าน เราจะได้รู้สึกสบายใจมีความสุข และการต้อนรับที่สำคัญก็คือต้อนรับทุกๆ คน เพื่อให้มาเข้าถึงพระรัตนตรัย ให้พระรัตนตรัยได้เข้ามาอยู่ในจิตใจของชาวโลกทุกๆ คน

แม้ตัวเราก็ต้องหมั่นดูแลเอาใจใส่ต้อนรับพระรัตนตรัยในตัวด้วย เชื่อเชิญให้ท่านอยู่ ที่ศูนย์กลางกายของเรานานๆ จนกระทั่งท่านอยู่กับเราตลอดเวลา อย่างนี้จึงจะเป็นการปฏิสันถารที่วิเศษ ที่เลิศกว่าการปฏิสันถารใดๆ ในโลก และให้หมั่นรักษาอารมณ์ รักษาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสอยู่เสมอ ในที่สุดเราจะได้สมบัติอันยิ่งใหญ่ คือนิพพานสมบัติกันทุกๆ คน